

Il-kitba fil-klassi

Leanne Ellul

7 ta' Lulju 2015

Leanne Ellul

IL-KULUR ROŻA

- X'inhu l-kulur roża?
- Xi jfisser għalik?
- Fiekk ifakkrek?

FLEER, MICHELLE. 2002.
"Beyond 'Pink is a Rose.'"
The Quarterly (24) 4.

KIF SE NIMXU?

- Stili differenti
- It-tul
- Il-process tal-kitba
- Ideat prattiċi
- Riżorsi
- Konklużjoni

STILI DIFFERENTI

- Narrativ
- Deskrittiv
- Argumentativ
- Espožitorju

IT-TUL

- "The era we're in is an age of short stories"
 - Yan Lianke, Marzu 2014 (mill-progett Flash Europa 28)
- Aħjar ftit u tajjeb milli ħafna u ġażin.
- Il-limitu.
- Ta' kemm?

IL-KONTENUT + IL-FORMA

IL-PROĊESS TAL-KITBA

X'inhu?

Għaliex?

Kif?

KIF?

- Tip ta' komponent fuq diversi ġimġħat?
- Pass partikolari ma' kull komponent?
- M'hemmx mod wieħed.

II-Komponiment Argumentattiv

1 <i>Ikteb fit-tul għall-gazzetta lokali dwar il-vantaġġi u l-iżvantaġġi tax-xiri minn fuq l-internet.</i>	☐
2 <i>Permezz ta' komponiment, argumenta dwar l-enerġija alternattiva: kif tista' tintuża mill-poplu Malti u kif taħseb li l-poplu Malti se jiġi affettwat jekk jittieħdu certi miżuri?</i>	☐
3 <i>Ikteb komponiment għal rivista lokali dwar il-vantaġġi u l-iżvantaġġi li persuna li timxi mal-moda tiltaqa' magħhom.</i>	☐
4 <i>Ikteb diskors formal li se taqra fis-sala tal-Kunsill Lokali tar-raħal tiegħek bħala parti mill-aktivitajiet li l-Kunsill se jorganizza għall-okkażjoni ta' Jum ir-Raħal. Is-suġġett tad-diskors huwa: Sehem iż-Żgħażaq fir-Raħal Tagħna. (ČES, Mejju 2004)</i>	☐

L-ewwel lezzjoni		It-tieni lezzjoni	
Il-klassijiet		Il-klassijiet	
Id-dati		Id-dati	
Il-ħila tal-Malti		Il-ħila tal-Malti	
L-iskaluna		L-iskaluna	
L-għanijiet		L-għanijiet	
Ir-riżorsi		Ir-riżorsi	
Il-metodu u d-dehra tal-klassi		Il-metodu u d-dehra tal-klassi	

Leanne Bluit

QABEL IL-KITBA 1

- L-ghalliema tagħżel l-istil.
- Orbot mal-esperjenza tal-istudenti.

“To be a teacher in the right sense is to be a learner.
Instruction begins when you, the teacher, learn from the
learner, put yourself in his place so that you may
understand what he understands and the way he
understands it.” — Søren Kierkegaard

- Jagħżlu s-suġġett huma?
- Differenza bejn suġġett u titlu.
- Tipi ta’ titli: stqarrija, mistoqsija, qawl ...

DAK LI RAW MIT-TIEQA

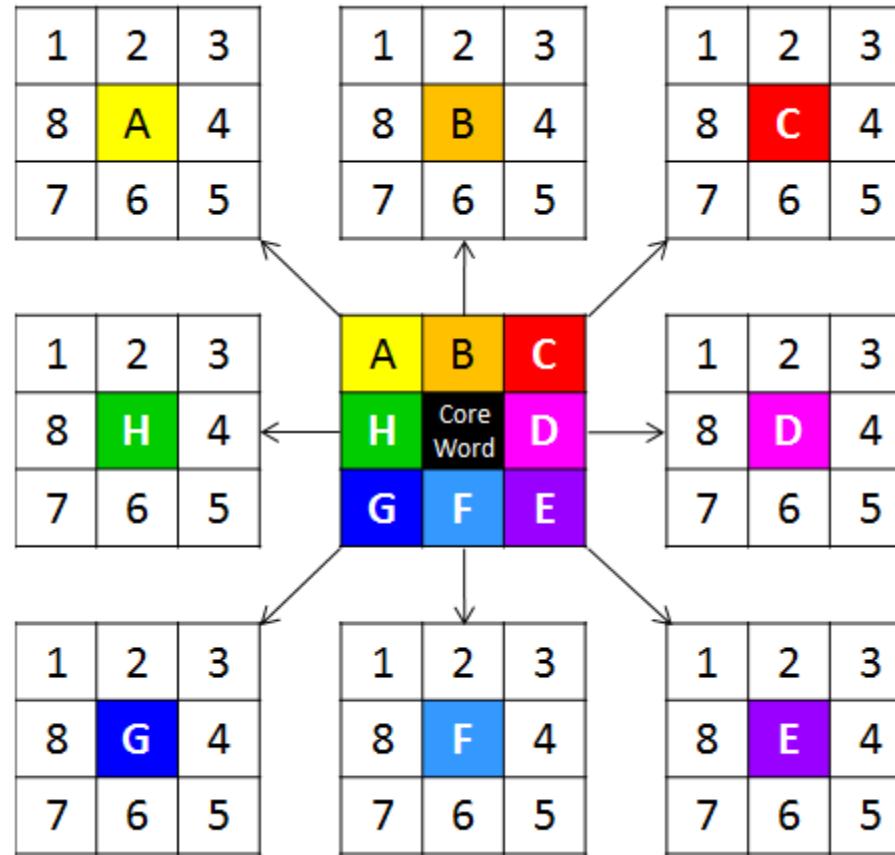
Għall-filmat żur:

[www.youtube.com/watch?
v=hVTeOxMkX_o&index=1&list=PLdIELgmvgw-
w3C_9oIHk1wYckXEfETMHz](https://www.youtube.com/watch?v=hVTeOxMkX_o&index=1&list=PLdIELgmvgw-w3C_9oIHk1wYckXEfETMHz)

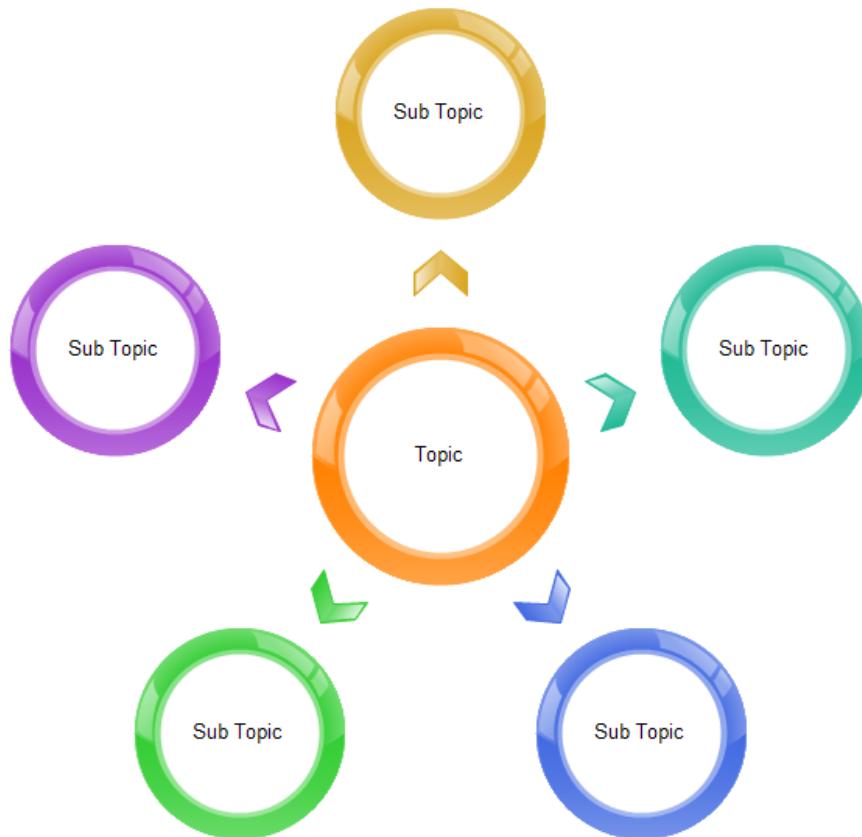
QABEL IL-KITBA 2

- Xi ideat: jitqassmu pakketti ta' tagħrif, imorru fil-laboratorju u jfittxu, taħbil il-moħħ (għanqbuta, *lotus blossom* ...), jivvutaw għat-titlu, stampi ...
- 3 mistoqsijiet kruċjali: Is-suġġett jogħiġ? Nista' nkompli nikteb dwaru? Min hi l-udjenza?
- “As long as writing remains a natural and purposeful activity, made available without threat, then children will be willing to practice it and consequently will learn.” — Frank Smith, *Essays Into Literacy* (80)
- “That's the hard work of writing. The imagining.” — Jincy Willett, *The Writing Class*

LOTUS BLOSSOM

GħANQBUTA 1

GħANQBUTA 2

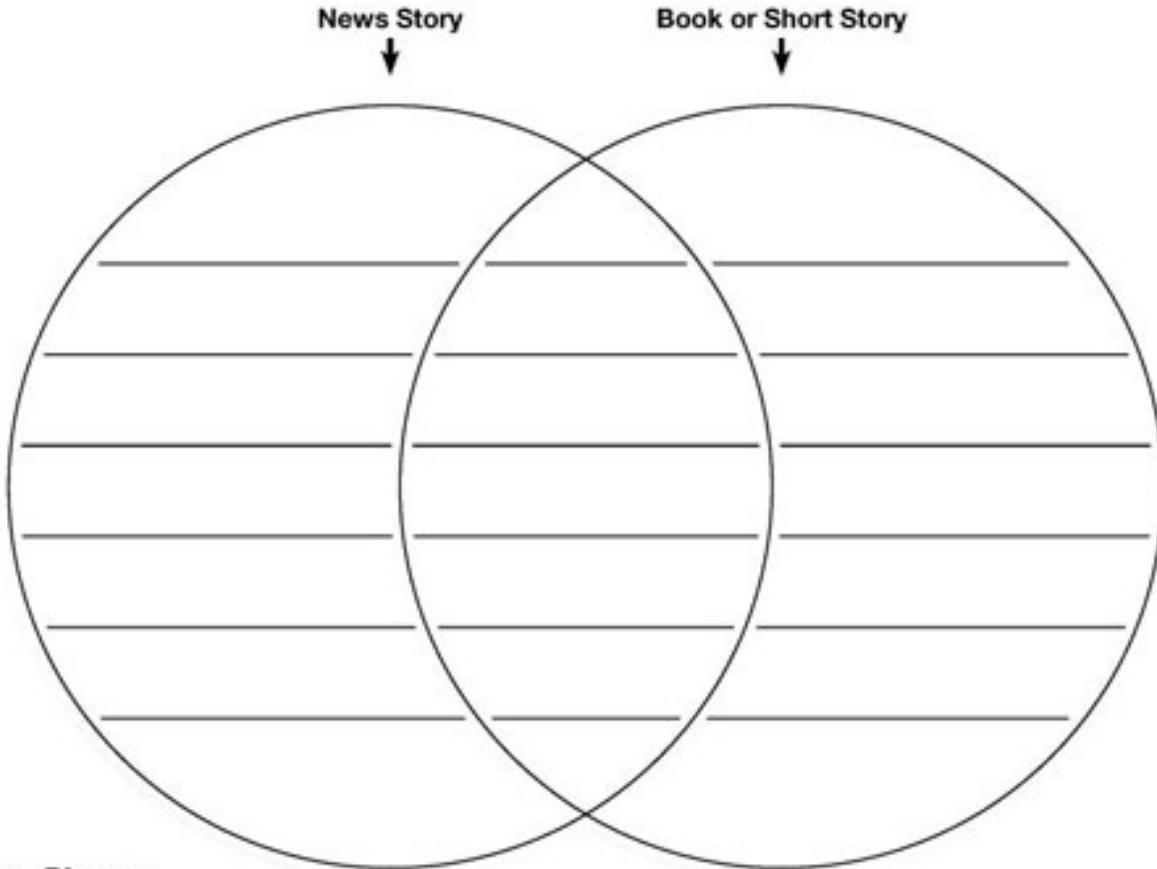
Mind Mapping for *Creative Writing*

Topic: Information Technology

Muhammad Naeem

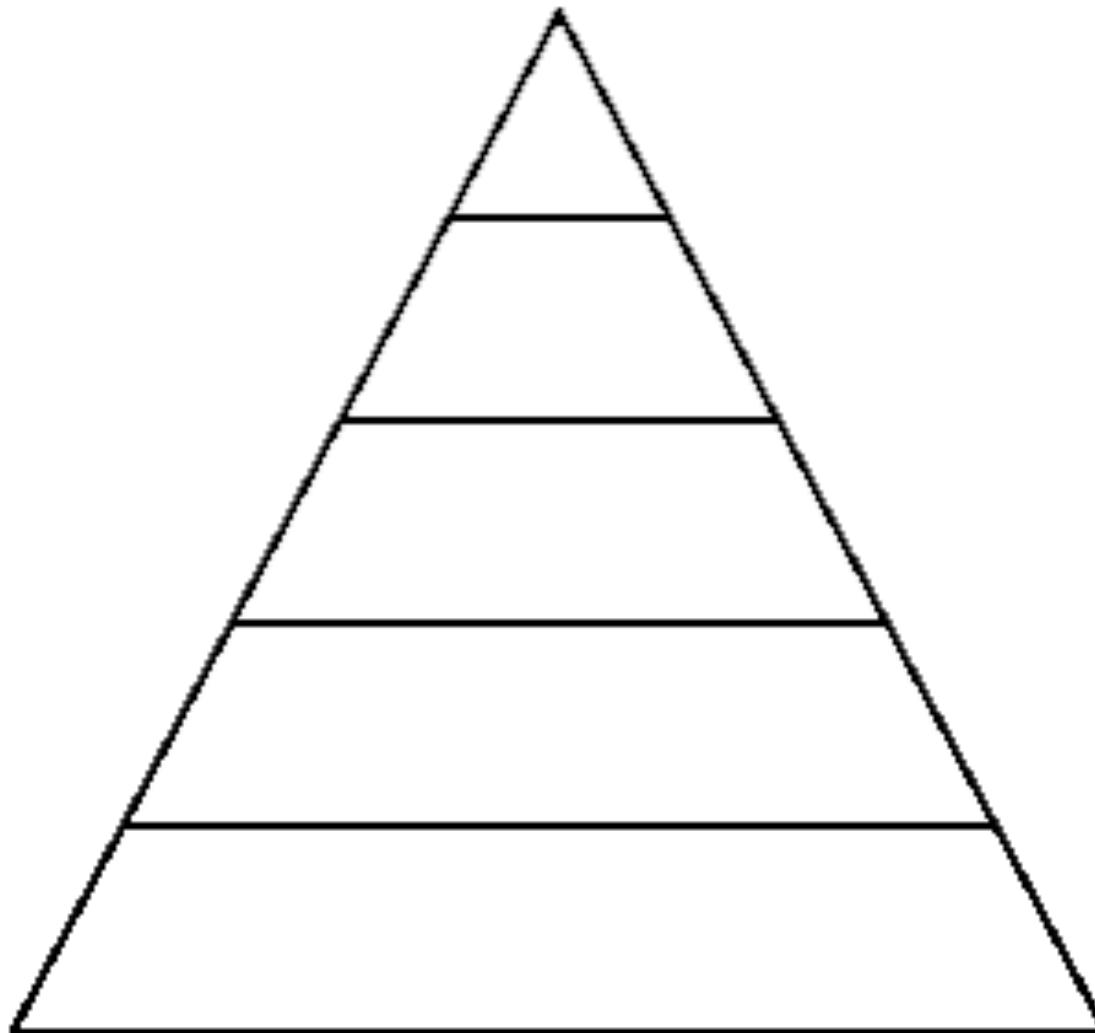
DIAGRAMMA

Venn Diagram

Write characteristics that are **different** in the outer circles.
Write characteristics that are **alike** where the circles overlap.

GERARKIJA

**"IF YOU DON'T HAVE
TIME TO READ, YOU DON'T
HAVE THE TIME (OR THE
TOOLS) TO WRITE.
SIMPLE AS THAT."**

–STEPHEN KING

IN-NOTA

- Tagħtiha l-ghalliema?
- Jiktbuha l-istudenti?

II-Komponent Deskrittiv

- Importanti
 - Aqra īnfra biex tiġġenera īnfra ideat.
 - Athseb īnfra u ikteb īnfra biex fl-akħar tagħżeż l-akħjar.
- Il-process li għandu jwassal għall-kitba huwa bejn wieħed u ieħor dan.

L-għażla tat-tema → il-qari b'rabta mat-tema → il-ħsieb → it-taħbiż tal-ideat → xi kliem ewljeni → il-frażi → is-sentenza → il-paragrafu → ir-rabta bejn il-paragrafi →

IL-KOMPONIMENT!

- Attenta għall-
 - Introduzzjoni effettiva u konklużjoni xierqa
 - It-tqassim tal-paragrafi u r-rabta ta' bejniethom
 - Użu tal-idjomi
 - Punteggjatura
 - Ortografija

2

- Ix-xogħol tal-komponent deskrittiv hu li **jiddeskrivi** persuna, xena, ambjent, post, pajjiż, sitwazzjoni u l-bqija. B'hekk hu differenti mill-komponiment
 - **narrativ** li xogħlu hu li **jirrakkonta** storja, avvenimenti, episodju partikolari...
 - **argumentattiv** li xogħlu hu li **jargumenta** (favur jew kontra, tajjeb jew hažin...) dwar xi suġġetti partikolari bħaqqa-teknoloġija, is-saħħa u l-ambjent.
- Il-komponent deskrittiv irid jinkiteb bi stil ħaj sabiex il-qarrej ikollu idea ċara ta' kulma jkollu f'moħku l-kittieb. Id-deskrizzjoni m'hemmx għalfejn li tkun wisq profonda Leanne Ellul iżda ppreżentata b'mod li jolqot lill-qarrej.

- L-aġġettiv jaqdi ħafna mill-bżonnijiet tal-komponent deskrittiv iżda l-aġġettiv mhux l-uniku mezz li bih tiddeskrivi. Jekk ngħidu aħna wieħed juža għadd ta' nomi jkun qiegħed jiddeskrivi ukoll għax ikun qed jagħti idea ta' affarrijiet li jinrabtu mal-element deskritt.
- Biex tiddeskrivi tajjeb li tkad dem is-sensi kollha tieħek u ssaqsi lilek innifsek
 - x'qed nara?
 - x'qed inxomm?
 - x'qed immiss?
 - x'qed nisma?
 - x'qed intieghem?

filwaqt li tista' tkompli taħseb fuq is-suġġett billi ssaqsi mistoqsijiet oħra bħal

- kif?
- sa liema grad?
- fejn?

Eżempju ta' komponent deskrittiv

Titlu: Fħanut tal-antikitajiet.

Kiem ewlieni: imwarrab, maqtugħ min-nies, kollu trab, b'atmosfera mudlama, għamara skura, arloġġ bil-pendlu jtekket, magni tal-ħajata, djarji, uniformijiet, mimli ħafna, riħa ta' umdità, għeluq...

Silta minn komponent deskrittiv: "Komplejt indur u nara aktar affarrijiet u moħki għaddej minn ħsieb ghallieħor, minn vjaġġ għall-ieħor, fili naħsibni xi Spanjol meta nsib xi biċċa antika ta' zmienhom u f'daqqa insir xi Ingliz meta bdejt nara l-uniformijiet."

L-EWWEL DRAFT

- Ibda għaqqad l-ideat: id-dar jew fil-klassi?
- L-importanza tiegħu.
- L-ortografija?

“The first draft is just you telling yourself the story.” — Terry Pratchett

IT-TIENI DRAFT/RIVIŻITAZZJONI

- Ara li qed iżżomm mas-suggett.
- Daħħal xi dettalji oħra.
- Neħħi kliem żejjed.
- Il-plott.
- L-udjenza.
- Nista' neditja lili nnifsi?

“All plots are cliche.”
— Jincy Willett, *The Writing Class*

L-ESPRESSJONI

- Qwiel u idjomi?
- Kif?
- Għaliex?

L-EDITJAR 1

- Koerenza
- Struttura
- Morfologija
- Tqassim
- Vuċi

© 2013, KATHY R. JEFFORDS/THE DREAMY GIRAFFE

L-EDITJAR 2

Min?

Fejn?

Kif?

~~EDITING~~

Il-punteggjatura

X'jagħmel ir-raġel mingħajr il-mara

X'jagħmel ir-raġel mingħajr il-mara.

X'jagħmel ir-raġel mingħajr il-mara?

EVALWAZZJONI 1

- Fuqhom infushom.
- Fil-klassi. L-importanza ta' grupp.
- Mill-għalliema.
- Reviżjoni fil-klassi.
- Ta' kollox?
- X'aspetti?
- Ċekkjatur.
- Kriterji.

EVALWAZZJONI 2

Evalwazzjoni tal-Kitba

EVALWAZZJONI 3

Evalwazzjoni tal-Kitba

It-Tema

1. Il-kitba tintrabat mat-tema	①	②	③	④	⑤
--------------------------------	---	---	---	---	---

L-Udjenza

2. Il-kittieb jiġibed l-attenzjoni tal-qarrej	①	②	③	④	⑤
3. Il-ftuħ hu wieħed kreattiv	①	②	③	④	⑤
4. Il-karattri huma realistiċi	①	②	③	④	⑤
5. L-ambjent deskritt b'mod sabiħ	①	②	③	④	⑤
6. Ir-rakkont hu wieħed mexxej	①	②	③	④	⑤
7. L'avvenimenti jimxu wara xulxin	①	②	③	④	⑤
8. It-tmiem hu wieħed mhux mistenni	①	②	③	④	⑤

Is-Sentenzi

9. Is-sentenzi huma shaħi	①	②	③	④	⑤
10. L-ittra kapitali tintuża tajjeb	①	②	③	④	⑤
11. Kull sentenza tagħlaq b'punt	①	②	③	④	⑤

Il-Kliem

12. Il-kliem użat hu preċiż	①	②	③	④	⑤
13. L-idjomi huma użati f'waqthom b'mod naturali	①	②	③	④	⑤

Il-Preżentazzjoni

14. Id-dehra tal-kitba hi pulita	①	②	③	④	⑤
15. L-istampa użata taqbel mal-kontenut	①	②	③	④	⑤

IĊ-ĊEKKJATUR U L-MARKI

ĊEKKJATUR	TQASSIM TAL-MARKI	
Għanqbuta tal-Ideat	Originalità	/5
Punti	Kontenut	/5
Evalwazzjoni	Tqassim tal-Paragrafi	/4
Stampa	Grammatika u Sintassi	/4
L-Ewwel Verżjoni	Malti Idjomatiku	/2
It-Tieni Verżjoni	Ortografija	/5

PUBBLIKAZZJONI 1

“Indeed, not all writing should be published. The student, together with the teacher, should make this decision after considering both the quality of the writing and how the student feels about it.” – *Literacy: Helping Students Construct Meaning* ta’ J. David Cooper, Michael Robinson, Jill Slansky, Nancy D. Kiger

- Mill-ghalliema
 - Blogg
 - Idendlu karti fil-klassi
 - Podcasts
 - Jingraw fil-klassi
 - Jingabru fi ktieb
 - Boards fl-iskola

PUBBLIKAZZJONI 2

<http://anne.teachesme.com/2007/01/17/rationale-for-educational-blogging/>

“
It is not just a
matter of
transferring
classroom writing
into digital spaces”

Ann Davis

[Ann Davis] should be required reading for all high school English teachers who have kids write for the refrigerator.”

David Jakes

Leanne Ellul

ANTHONY LISHAK

Għall-filmat żur:

www.youtube.com/watch?v=nwjaxDtVeibk

Xi punti ...

- Gost
- Il-biża' li tiżbalja
- Iż-żmien/il-ħin
- #idma fi gruppi
- Għal min qed jiktbu
- L-assessjar
- Punteggjatura

XI RIŻORSI

- National Writing Project; Malta Writing Programme ...
- L-internet, filwaqt li noħolqu tagħna ...
- Il-kotba – *Tqasqis ta' Trevor Zahra, Literacy: Helping Students Construct Meaning* ta' J. David Cooper, Michael Robinson, Jill Slansky, Nancy D. Kiger, *Of Primary Importance: What's Essential in Teaching Young Writers* ta' Ann Marie Corgill, *Within and Beyond the Writing Process in the Secondary English Classroom* ta' Reade W. Dornan, Lois Matz Rosen, Marilyn Wilson

KONKLUŻJONI

- Aħna għalliema. Aħna professjonisti.
Aħna mħallfin.
- Is-sempliċità.
- L-entużjażmu.
- Il-kitba bħala kastig? Le.
- Ĝeneri oħra: l-ittra, ir-rapport ...
- Toni Morrison — “If there's a book that you want to read, but it hasn't been written yet, then you must write it.”